

Akčný plán pre otvorenú vedu 2026 - 2028

Obsah

Zoznam skratiek.....	3
1. Účel Akčného plánu pre otvorenú vedu.....	4
2. Vyhodnotenie Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024	5
3. Opatrenia Akčného plánu pre otvorenú vedu 2026 – 2028.....	7
3.1. Strategická oblasť 1 – Podporiť otvorený prístup k vedeckým výstupom financovaným z verejných zdrojov.....	7
3.2. Strategická oblasť 2 – Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom	7
3.3. Strategická oblasť 4 – Systém financovania otvorenej vedy.....	9
3.4. Strategická oblasť 5 – Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy	9
3.5. Strategická oblasť 6 – Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát.....	10
3.6. Strategická oblasť 7 – Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy	10
3.7. Strategická oblasť 8 – Hodnotenie výskumu a vývoja v kontexte otvorenej vedy.....	11
3.8. Strategická oblasť 9 – Podpora rozvoja občianskej vedy	12
3.9. Vyhodnotenie Akčného plánu	12
3.10. Vypracovanie Národnej stratégie SR 2029 – 2035	12
4. Implementácia.....	14
4.1. Časový harmonogram	14
4.2. Zdroje financovania	15
4.3. Monitoring Akčného plánu pre otvorenú vedu.....	16
4.4. Riadenie rizík Akčného plánu	17

Zoznam skratiek

Skratka	Vysvetlenie	Zdroj
AP	Akčný plán	
APC	Article Processing Charge/poplatok za spracovanie článku	https://www.openaire.eu/what-are-author-fees-publication-fees
BPC	Book Processing Charge/poplatok za spracovanie knihy	https://www.openaire.eu/what-are-author-fees-publication-fees
CREPČ	Centrálny register evidencie publikačnej činnosti	https://cms.crepc.sk/
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky	https://www.cvtisr.sk/
ČR	Česká republika	
FAIR	Skratka pre: Findable, Accessible, Interoperable, Reusable /v slov. nájdiťelné, prístupné, interoperabilné, opakovane využiteľné	https://www.go-fair.org/fair-principles/
EK	Európska komisia	
EÚ	Európska únia	
IT	Informačné technológie	
IKT	Informačné a komunikačné technológie	
MŠVVaM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky	https://www.minedu.sk/
NS	Národná stratégia	https://otvorenaveda.cvtisr.sk/narodna-strategia-otvorenej-vedy/
SR	Slovenská republika	
UNESCO	Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru	https://www.unesco.org/en

1. Účel Akčného plánu pre otvorenú vedu

Akčný plán pre otvorenú vedu na roky 2026 – 2028 (ďalej aj ako Akčný plán) predstavuje po ukončení obdobia predchádzajúceho Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 ďalšiu fázu implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2028. Kladie si za cieľ pokračovať v nastolenom trende rozvoja otvorenej vedy na Slovensku cestou šírenia povedomia a vzdelávania o problematike v kontexte vedeckej komunikácie a dobrej praxe vedeckého výskumu, tvorby nástrojov na monitorovanie a transparentné zdieľanie informácií o stave otvorenej vedy na slovenských akademických a vedeckých inštitúciách vrátane verejných, štátnych a súkromných vysokých škôl, ale taktiež sa dotýka aj vývoja realizovaného mimo akademickej obce (ako napr. priemyselné výskumné a technologické centrá a spolupráca verejného a súkromného sektora). Definovanie konkrétnych opatrení na podporu otvorených praktík v spolupráci s vedeckou komunitou zefektívňuje implementáciu Národnej stratégie pre otvorenú vedu a približuje slovenský vedecký ekosystém európskemu štandardu.

Účelom Akčného plánu pre otvorenú vedu na roky 2026 – 2028 je pokračovať v procese implementácie princípov otvorenej vedy do slovenského výskumno-vývojového priestoru v súlade s dlhodobými prioritami Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030. Akčný plán pre otvorenú vedu 2026 – 2028 stavia na výsledkoch úspešne splnených úloh, kladie si za cieľ dokončiť úlohy prenesené z predchádzajúceho obdobia a stanovuje v rámci realizácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028 ďalšie kroky smerujúce k naplneniu jej opatrení.

Národná stratégia pre otvorenú vedu 2021 – 2028 stanovuje dlhodobé smerovanie rozvoja vedy na Slovensku smerom k otvorenosti a transparentnosti v deviatich strategických oblastiach:

1. Podporiť otvorený prístup k vedeckým výstupom financovaným z verejných zdrojov a/alebo vo verejnom záujme;
2. Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom;
3. Technická infraštruktúra pre otvorenú vedu;
4. Systém financovania otvorenej vedy;
5. Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy;
6. Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát;
7. Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy;
8. Hodnotenie výskumu a vývoja v súlade s princípmi otvorenej vedy;
9. Podpora rozvoja občianskej vedy.

V Akčnom pláne sú zahrnuté opatrenia jednorazového charakteru, aj dlhodobého charakteru – opatrenia priebežné. Pri jednotlivých opatreniach sú stanovené míľniky, ktoré budú v danom období dosiahnuté. Akčné plány pre otvorenú vedu sú vypracovávané každé dva roky počas platnosti Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028 (2028 vrátane). V nasledujúcom Akčnom pláne je vždy časť venovaná vyhodnoteniu plnenia úloh predchádzajúceho Akčného plánu a napĺňaniu úloh Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028.

Tento dokument sa vzťahuje na všetky typy organizácií vykonávajúce vedu a výskum, či už súkromné, štátne, verejné alebo poloverejné ak nie je pri konkrétnej úlohe uvedené inak.

2. Vyhodnotenie Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024

Akčný plán na rok 2024 prispel k uskutočneniu ďalších krokov, ktorými sa implementuje Národná stratégia pre otvorenú vedu 2021 – 2028. Väčšinu z jeho cieľov sa podarilo naplniť. Medzi tieto ciele patria:

- Úloha č. 2: V súlade s princípmi FAIR iniciovať zavedenie podmienky tvorby a implementácie plánu manažmentu vedeckých dát (Data Management Plan) pre všetky vedecké projekty financované z verejných zdrojov.
- Úloha č. 3: Vytvorenie informačných materiálov a podpora vzdelávacích aktivít ohľadom reprodukovateľnosti, overiteľnosti a transparentnosti výskumného procesu
- Úloha č. 4: Vypracovať manuál na budovanie, úspešnú prevádzku inštitucionálnych repozitárov v slovenských výskumných inštitúciách. Prílohu manuálu bude tvoriť prípadová štúdia na katalogizáciu obsahu inštitucionálneho repozitára v Národnom katalógu otvorených údajov.
- Úloha č. 6: S vydavateľmi vedeckého obsahu uzatvoriť prednostne transformačné zmluvy, ktoré umožňujú publikovanie určitého objemu vedeckých publikácií formou otvoreného prístupu bez platenia APC poplatkov.
- Úloha č. 7: V systéme Centrálneho registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) vytvoriť podmienky na zavedenie poľa indikujúceho publikovanie v režime otvoreného prístupu a poľa pre výšku poplatku APC. Rozpracovanie s tým súvisiacej úpravy metodiky evidencie publikačnej činnosti.
- Úloha č. 10: Usporiadanie medzinárodného podujatia o otvorenej vede.
- Úloha č. 11: Vytvorenie vzdelávacieho programu zameraného na používanie licencií Creative Commons ako najširšie využívaných verejných licencií pri publikovaní vedeckých výstupov v režime otvoreného prístupu.
- Úloha č. 12: Nadviazanie spolupráce s Pracovnou skupinou pre výskumnú integritu (PS2 RI4SK) a vznikajúcou Národnou etickou komisiou.
- Úloha č. 13: Vyhodnotenie akčného plánu.

Vyhodnotiť Akčný plán pre otvorenú vedu na rok 2024 by sme mohli nasledovne:

Počet splnených úloh	9
Počet úloh prenesených do Akčného plánu 2026 – 2028	4
Celkový počet úloh	13

Ciele Akčného plánu pre otvorenú vedu 2024, ktoré ostali v štádiu rozpracovanosti alebo neboli splnené, sú prenesené do aktuálneho akčného plánu.

- Úloha č. 1: Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.
- Úloha č. 5: Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing) a navrhnúť systém kontinuálneho monitorovania publikačných poplatkov.
- Úloha č. 8: Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.

- Úloha č. 9: Vypracovať projekt platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR.

Financovanie realizácie úlohy č. 1, úlohy č. 5 a úlohy č. 9 bolo v rámci Akčného plánu 2024 plánované z finančných zdrojov schváleného Programu Slovensko, pričom systémovo sú zahrnuté v prioritě 1: Veda, výskum a inovácie, Cieľ 1: Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT. Pri schvaľovaní financovania týchto úloh z prostriedkov Fondov EÚ sa vyskytli okolnosti, ktoré následne znemožnili ich plnenie začať v uvedenom termíne. Realizácia úlohy č. 8 je oneskorená z dôvodu nedostatku finančných zdrojov podmieňujúcich jej plnenie v roku 2024.

Z tohto dôvodu sa plnenie týchto štyroch úloh presúva do AP 2026 – 2028.

3. Opatrenia Akčného plánu pre otvorenú vedu 2026 – 2028

3.1. Strategická oblasť 1 – Podporiť otvorený prístup k vedeckým výstupom financovaným z verejných zdrojov

Vízia: Sledovanie objemu publikačných poplatkov a publikovania v open access časopisoch a knihách prináša údaje kľúčové pre efektívne riadenie zdrojov vedeckého publikovania na celoštátnej úrovni, ako aj možnosť sledovania trendov open access publikovania na Slovensku.

Úloha č. 1: Analýza publikačných poplatkov (APC/BPC) v slovenskej akademickej publikačnej činnosti¹

Popis aktivít: Aktualizovanie databázy CREPČ o pole publikačné poplatky umožňuje pripraviť analýzu, ktorá zmapuje využívanie otvoreného prístupu na slovenských akademických inštitúciách. Analýza poskytne možnosť zistiť, koľko sa zaplatilo jednotlivým vydavateľom a koľko jednotlivé slovenské akademické inštitúcie platili za publikačné poplatky.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

Úloha č. 2: Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských vedeckých a výskumných inštitúciách.

Popis aktivít: Prostredníctvom komplexného elektronického dotazníka osloviť verejné, štátne a súkromné inštitúcie vedy a výskumu na území Slovenskej republiky, čím efektívne získame dáta o súčasnom stave prostredia otvorenej vedy na Slovensku. Spracované výstupy budú kľúčové pre zostavovanie pokračujúcej Národnej stratégie pre otvorenú vedu SR.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.2. Strategická oblasť 2 – Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom

Vízia: Zvýšenie povedomia o správnej praxi manažmentu výskumných dát.

Úloha č. 3: Vypracovať a zverejniť smernicu MŠVVaM SR, ktorá bude usmerňovať dobrú prax zverejňovania a archivovania výskumných dát.

¹ Úloha bola prevzatá z Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 prijatého UV SR č. 108/2024 zo dňa 21.02.2024 (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29277/1>), ktorá bola zároveň odpočítaná ako čiastočne splnená v rámci Vyhodnotenia plnenia úloh Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 a priebežné hodnotenie implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2028, ktoré zoberala vláda SR dňa 26.03.2025 na vedomie (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/30537/1>).

Popis aktivít: Na internetovej stránke MŠVVaM SR zverejniť smernicu, ktorá stanovuje a upravuje postupy výskumných inštitúcií, ktoré v rámci svojej vedecko-výskumnej činnosti generujú a archivujú vedecké dáta vrátane osobitných ustanovení pre citlivé dáta v oblasti zdravotníckeho výskumu v súlade s platnými etickými štandardmi a legislatívou o ochrane osobných údajov; výskumných a vývojových projektov obranného charakteru, projektov dvojakého použitia (civilné a obranné účely), ako aj projekty v oblasti strategických a kritických technológií, ak by zverejnenie výsledkov alebo dát mohlo ohroziť bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky, Európskej únie alebo záujmy kandidátskych krajín pre vstup do EÚ; vrátane dát súvisiacich s genetickými zdrojmi, dlhodobými pokusmi a aplikačným výskumom. Smernica bude obsahovať pokyny a odporúčania, ktoré zosúladiu archivačné postupy slovenských inštitúcií s medzinárodne uznávanou dobrou praxou zdieľania výskumných dát na báze FAIR princípov.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

Úloha č. 4: Pripraviť národnú cestovnú mapu na implementáciu vedeckých identifikátorov

Popis aktivít: V nadväznosti na úlohu č.2 – Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách – vypracovať národnú cestovnú mapu na zavedenie vedeckých trvalých identifikátorov podľa medzinárodne overených postupov, ako sú ORCID, DOI a ROR identifikátory. Zaradiť obsah dokumentu do pripravovanej Národnej stratégie pre otvorenú vedu od 2029.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

Úloha č. 5: Zverejniť vzdelávaciu príručku, ktorá bude poskytovať návody a odporúčania na zdieľanie otvorených výskumných dát.²

Popis aktivít: Vytvorením príručky pomocou dostupných medzinárodných informačných a metodických materiálov k problematike zdieľania otvorených výskumných dát poskytneme ľahko dostupný vzdelávací materiál. Príručka bude vychádzať z overených a aktuálnych zahraničných informačných zdrojov k problematike otvorených výskumných dát. Príručka bude voľne stiahnuteľná a zároveň dostupná ako fyzická kópia prostredníctvom Kontaktnéj kancelárie pre open access v CVTI SR. Cieľovými skupinami budú doktorandi, mladí vedeckí pracovníci a akademická komunita všeobecne.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: CVTI SR

² Úloha bola prevzatá z Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 prijatého UV SR č. 108/2024 zo dňa 21.02.2024 (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29277/1>), ktorá bola zároveň odpočítavaná ako čiastočne splnená v rámci Vyhodnotenia plnenia úloh Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 a priebežné hodnotenie implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2028, ktoré zobrala vláda SR dňa 26.03.2025 na vedomie (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/30537/1>).

3.3. Strategická oblasť 4 – Systém financovania otvorenej vedy

Vízia: Vybudovanie transparentného mechanizmu umožňujúceho financovanie nákladov spojených s publikovaním v režime otvoreného prístupu.

Úloha č. 6: Zadefinovať centrálny finančný mechanizmus na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing)

Popis aktivít: V spolupráci so zainteresovanými stranami ustanoviť centrálny finančný mechanizmus na podporu publikovania vedeckých článkov a kníh v režime otvoreného prístupu, ktorý umožní vedcom zo všetkých typov vysokých škôl a výskumných inštitúcií publikovať open access v prípadoch, keď iné finančné prostriedky nie sú k dispozícii. Podporené budú publikácie vo vybraných kvalitných vedeckých časopisoch, pričom hlavným kritériom rozhodovania je spoľahlivý recenzný proces a potenciál medzinárodného dosahu. Pri uplatňovaní centrálného finančného mechanizmu sa budú zohľadňovať špecifiká rezortného a aplikovaného výskumu, vrátane odlišných publikačných a výstupových stratégií.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

Úloha č. 7: Navrhnuť systém kontinuálneho monitorovania a vyhodnocovania trendov otvoreného publikovania

Popis aktivít: Vypracovať systém monitorovania otvoreného prístupu na národnej úrovni prostredníctvom národného dashboardu na publikovanie, analýzu a sledovanie trendov v publikovaní v režime otvoreného prístupu. Ako súčasť monitorovania otvoreného prístupu analyzovať celkové náklady na národný výskumný systém. Monitorovanie na národnej úrovni bude v súlade s medzinárodnými aktivitami ako sú napríklad *UNESCO Recommendation on Open Science* (Odporúčania UNESCO o otvorenej vede).

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.4. Strategická oblasť 5 – Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy

Vízia: Zvýšenie povedomia a informovanosti o možnosti využívania verejných licencií pri publikovaní v režime otvoreného prístupu a ochrana práv duševného vlastníctva súkromných právnických osôb v rámci verejne spolufinancovaných projektov aplikovaného výskumu a vývoja a následnej patentovateľnosti ich výsledkov.

Úloha č. 8a: Používanie verejných licencií³

³ Úloha bola prevzatá z Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 prijatého UV SR č. 108/2024 zo dňa 21.02.2024 (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29277/1>), ktorá bola zároveň odpočítaná ako čiastočne splnená v rámci Vyhodnotenia plnenia úloh

Popis aktivít: Vytvorenie webinárov zameraných na využívanie verejných licencií pri publikovaní vedeckých výstupov v režime otvoreného prístupu v spolupráci s právnym expertom špecializovaným na autorské právo. Preklad a lokalizácia odporúčaných postupov označovania materiálov verejnými licenciami Creative Commons a označovania materiálov na rôznych médiách (text, video, audio atď.). Materiály budú určené aj pre špecifický technologický výskum a vývoj v rámci súkromného sektora.

Úloha č. 8b: Ochrana práv duševného vlastníctva súkromných právnických osôb v rámci verejne spolufinancovaných projektov

Popis aktivít: Návrh úpravy príslušnej legislatívy a metodických pravidiel s cieľom zabezpečiť ochranu práv duševného vlastníctva súkromných právnických osôb pri uplatňovaní princípov otvoreného prístupu k výskumným dátam (open data approach) v rámci projektov spolufinancovaných z verejných zdrojov, a to tak, aby nebola ohrozená následná patentovateľnosť ich výsledkov aplikovaného výskumu a vývoja.

Termín: 31. december 2026

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.5. Strategická oblasť 6 – Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát

Vízia: Efektívne plnenie úloh v oblasti otvoreného softwaru vyžaduje analýzu existujúceho stavu a využívania otvorených dát a IT nástrojov, ako aj koordináciu s ďalšími aktérmi kompetentnými v tejto strategickej oblasti.

Úloha č. 9: Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii⁴

Popis aktivít: Položiť základy systematického výskumu využívania otvorených IT nástrojov v slovenskom akademickom a vedeckom prostredí uskutočnením pilotnej štúdie na vybranej výskumnej inštitúcii a výsledky (názov IT nástroja, typ IT nástroja, typ licencie, účel použitia) a použiť ako základ na šírenie povedomia o možnostiach a výhodách využívania otvorených IT nástrojov a ich podporu.

Termín: 31. december 2026

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.6. Strategická oblasť 7 – Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy

Vízia: Otvorená veda ako súčasť celoživotného vzdelávania akademickej a vedeckej komunity s dôrazom na začínajúcich pracovníkov a doktorandov. Pravidelne organizované podujatia prezentujú aktuálny vývoj v oblasti otvorenej vedy, umožňujú šírenie povedomia o otvorených postupoch a implementáciu odporúčaní Európskej komisie a UNESCO v akademickej komunite.

Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 a priebežné hodnotenie implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2028, ktoré zobraza vláda SR dňa 26.03.2025 na vedomie (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/30537/1>)

⁴ Úloha bola prevzatá z Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 prijatého UV SR č. 108/2024 zo dňa 21.02.2024 (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29277/1>), ktorá bola zároveň odpočítaná ako čiastočne splnená v rámci Vyhodnotenia plnenia úloh Akčného plánu pre otvorenú vedu na rok 2024 a priebežné hodnotenie implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2028, ktoré zobraza vláda SR dňa 26.03.2025 na vedomie (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/30537/1>).

Úloha č. 10: Vybudovanie platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR

Popis aktivít: Vybudovanie platformy s využitím prvkov otvoreného softvéru, ktorá formou otvorených vzdelávacích zdrojov umožní komplexné a verejne dostupné online vzdelávanie v problematike otvorenej vedy naprieč inštitúciami s celorepublikovým dosahom. Vedci, akademickí zamestnanci a študenti získajú znalosti potrebné na implementáciu princípov otvorenej vedy vo svojej každodennej praxi.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR (správca), CVTI SR (prevádzkovateľ)

Úloha č. 11: Vytvorenie vzdelávacieho programu o otvorenej vede zameraného na potreby akademickojej komunity

Popis aktivít: Vytvorenie neformálneho vzdelávacieho programu zameraného na otvorenú vedu a aktuálne potreby akademickojej komunity. Program je určený pracovníkom akademických knižníc, informačných centier a vedeckým pracovníkom. Ide o vzdelávania typu train-the-trainer, čiže jeho absolventi dokážu poskytovať informácie o jednotlivých pilieroch otvorenej vedy a školiť záujemcov o otvorenú vedu.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

Úloha č. 12: Organizovanie podujatí s medzinárodnou účasťou o otvorenej vede

Popis aktivít: Zorganizovanie najmenej dvoch odborných podujatí s medzinárodnou účasťou, ktoré sa bude dotýkať tém a dobrej praxe otvorenej vedy vo svete a na Slovensku. Témy podujatia budú zahŕňať celý ekosystém otvorenej vedy, vrátane otvoreného prístupu a občianskej vedy. Cieľom podujatí je podpora výmeny know-how medzi domácimi účastníkmi a zahraničnými hosťami.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.7. Strategická oblasť 8 – Hodnotenie výskumu a vývoja v kontexte otvorenej vedy

Vízia: Zodpovedné hodnotenie vedy prispieva k integrite a zviditeľneniu jednotlivých entít výskumného procesu. Publikovanie vzdelávacích materiálov na tému trvalých identifikátorov sprehľadňuje štruktúru aktuálnych a vznikajúcich identifikátorov a podporuje ich aktívne využívanie slovenskou akademickou komunitou.

Úloha č. 13: Vypracovanie príručky, ktorá sprehľadňuje vedecké trvalé identifikátory a ich využitie na zviditeľnenie výskumných aktivít

Popis aktivít: Zmapovanie aktuálnych trvalých identifikátorov využívaných v akademickom prostredí a zostavenie praktickej príručky pre vedeckých pracovníkov, ktorá približuje základné princípy trvalých identifikátorov, aktuálne schémy, súvisiace normy a udržateľnosť implementovaných trvalých identifikátorov. Príručka bude dostupná v papierovej aj elektronickej forme.

Termín: 31. december 2026

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.8. Strategická oblasť 9 – Podpora rozvoja občianskej vedy

Vízia: Participatívne metódy výskumu (občianska veda) prispievajú k rastu vedeckej gramotnosti na Slovensku, k rozvoju konštruktívneho dialógu medzi vedou a verejnosťou a k tvorbe a využívaniu otvorených dát vo verejnom záujme. Vedci a občianski aktéri participatívnych projektov majú prístup k vzdelávaniu a informáciám o občianskej vede v slovenskom jazyku a k funkčným komunikačným kanálom, ktorými sa môžu prepojiť a koordinovať navzájom, aj s medzinárodnou komunitou občianskej vedy.

Úloha č. 14: Podpora, vzdelávanie a sieťovanie aktérov občianskej vedy na Slovensku a ich prepojenie s medzinárodnou komunitou

Popis aktivít: Organizácia vzdelávacích podujatí (prednášky, webináre) s tematikou občianskej vedy cielených na špecifické skupiny aktérov (napr. v oblasti školstva, ochrany prírody a biodiverzity, zdravotníctva, spoločenských a humanitných vied...), publikovanie informačných materiálov v slovenskom jazyku, podpora slovenskej účasti v medzinárodných projektoch a grantových schémach, sústavné mapovanie a sieťovanie aktérov občianskej vedy na Slovensku ako aj výmena skúseností s komunitou občianskej vedy v Českej republike.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.9. Vyhodnotenie Akčného plánu

Vízia: Akčný plán bude po trojročnom časovom období vyhodnotený.

Úloha č. 15 : Vyhodnotenie Akčného plánu na roky 2026 – 2028

Popis aktivít: Vyhodnotenie Akčného plánu 2026 – 2028 je podkladom pre vypracovanie nadväzujúcej Národnej stratégie pre otvorenú vedu SR platnej od roku 2029.

Termín: 31. marec 2029

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

3.10. Vypracovanie Národnej stratégie SR 2029 – 2035

Vízia: Národná stratégia pre otvorenú vedu 2029 – 2035 určí smerovanie rozvoja otvorenej vedy na ďalšie obdobie.

Úloha č. 16 : Vypracovanie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na ďalšie obdobie

Popis aktivít: Na základe vyhodnotenia predchádzajúceho obdobia implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028 navrhne CVTI SR participatívnym spôsobom (so zapojením akademickej komunity) ciele a aktivity kľúčové pre rozvoj otvorenej vedy v ďalších rokoch. Zohľadní potreby akademickej komunity aj verejnosti vo vzťahu k dostupnosti výsledkov výskumu financovaného z verejných zdrojov (ako sú vedecké publikácie, dáta, vzdelávacie zdroje, IT nástroje a ďalšie kategórie výstupov) aj metodík a hodnotiacich procesov v prostredí výskumu.

Termín: 31. december 2028

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

*Pozn. Plnenie úloh AP bez indikovaného vplyvu na rozpočet verejnej správy, t. j. úlohy č. 1, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 11, 12, 13, 14, 15 a 16, bude naďalej zabezpečované v rámci plnenia bežných úloh vyplývajúcich zo Štatútu Centra vedecko-technických informácií Slovenskej republiky a teda nebude zakladať ďalšie požiadavky na rozpočet verejnej správy.

4. Implementácia

Implementačná štruktúra Akčného plánu zahŕňa:

- časový harmonogram realizácie jednotlivých úloh
- zadefinovanie zdrojov financovania
- sústavu indikátorov plnenia úloh
- register rizík

Gestorom Akčného plánu pre otvorenú vedu je Centrum vedecko-technických informácií SR, ktoré v súčinnosti s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu stanovuje postup realizácie jednotlivých úloh.

4.1. Časový harmonogram

Harmonogram zahŕňa úlohy dlhodobého charakteru s termínom plnenia do 31. 12. 2026 a 31. 12. 2028.

Tabuľka 1: Časový harmonogram úloh

Číslo úlohy	Názov úlohy s termínom plnenia
	Do 31. 12. 2026
8a	Používanie verejných licencií.
8b	Ochrana práv duševného vlastníctva súkromných právnických osôb v rámci verejne spolufinancovaných projektov.
9	Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.
13	Vypracovanie príručky, ktorá sprehľadňuje vedecké trvalé identifikátory a ich využitie na zviditeľnenie výskumných aktivít.
	Do 31. 12. 2028
1	Analýza publikačných poplatkov (APC/BPC) v slovenskej akademickej publikačnej činnosti
2	Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.
3	Vypracovať a zverejniť smernicu MŠVVaM SR, ktorá bude usmerňovať dobrú prax zverejňovania a archivovania výskumných dát.
4	Pripraviť národnú cestovnú mapu na implementáciu vedeckých identifikátorov
5	Zverejniť vzdelávaciu príručku, ktorá bude poskytovať návody a odporúčania na zdieľanie otvorených výskumných dát.
6	Zadefinovať centrálny finančný mechanizmus na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing).
7	Navrhnuť systém kontinuálneho monitorovania a vyhodnocovania trendov otvoreného publikovania.
10	Vybudovanie platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR
11	Vytvorenie vzdelávacieho programu o otvorenej vede zameraného na potreby akademickej komunity
12	Organizovanie podujatí s medzinárodnou účasťou o otvorenej vede.
14	Podpora, vzdelávanie a sieťovanie aktérov občianskej vedy na Slovensku a ich prepojenie s medzinárodnou komunitou.
16	Vypracovanie novej Národnej stratégie pre otvorenú vedu
	Do 31.3.2029
15	Vyhodnotenie Akčného plánu na roky 2026 – 2028

4.2. Zdroje financovania

Náklady na realizáciu úloh Akčného plánu pre otvorenú vedu 2026 – 2028 sú financované v nasledujúcej štruktúre financovania:

1. Fondy EÚ:

- a. Úloha č. 2:** Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.
- b. Úloha č. 6:** Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing)
- c. Úloha č. 7:** Navrhnuť systém kontinuálneho monitorovania a vyhodnocovania trendov otvoreného publikovania
- d. Úloha č. 10:** Vybudovanie platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR

V rámci schváleného Programu Slovensko sú finančné prostriedky na tieto aktivity plne zabezpečené vo výške 16 317 500,00 EUR počas trvania projektu „Národný ekosystém otvorenej vedy – otvorené publikovanie bez bariér“, pričom systémovo sú zahrnuté v prioritě 1: Veda, výskum a inovácie, Cieľ 1: Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT, Špecifický cieľ 1.1: Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií, opatrenie 1.1.3 *Podpora budovania a modernizácie infraštruktúry pre výskum a vývoj*.

2. Štátny rozpočet (2028):

V roku 2028 budú výdavky Akčného plánu pre otvorenú vedu 2026 - 2028 financované aj zo zdrojov Akčného plánu Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030 počítajúc s projektovanými výdavkami na rok 2028 vo výške 4 611 608,50€ (*RP na prvku OHU0202*).

3. Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Pri implementácii projektu sa CVTI SR bude plne riadiť odporúčaniami a požiadavkami na udržateľnosť. Po skončení národného projektu bude CVTI SR prevádzkovať dva informačné systémy, ktoré poskytnú koncovým používateľom nástroj pre komplexné monitorovanie vývoja otvoreného publikovania na Slovensku a nástroj pre budovanie kompetencií v oblasti otvorenej vedy prostredníctvom virtuálnych študovní.

Ich prevádzka bude financovaná z vlastných finančných zdrojov organizácie, čo zabezpečí dlhodobú stabilitu a nezávislosť týchto služieb. Financovanie týchto činností bude zabezpečené z vlastného rozpočtu CVTI SR, pričom hlavné náklady predstavujú náklady na mzdy správcov prevádzky a bezpečnosti týchto informačných systémov. CVTI SR má a plánuje mať dostatočné odborné kapacity s náležitou odbornou spôsobilosťou a know-how na riadenie, správu a údržbu technologických výstupov projektu. Po skončení projektu budú pracovníci CVTI SR disponovať potrebnými zručnosťami na správu a údržbu nasadených technológií. Školenia budú zabezpečené zo strany dodávateľov počas realizácie aktivít projektu, čo prispeje k hladkému prechodu do fázy udržateľnosti a k minimalizácii rizík spojených s prevádzkou systémov po ukončení projektu.

4.3. Monitoring Akčného plánu pre otvorenú vedu

Pre monitoring plnenia jednotlivých úloh je nevyhnutné nastavenie zodpovedajúcich indikátorov tak, aby na záver bolo možné správne vyhodnotiť úspešnosť realizácie akčného plánu.

Strategická oblasť NS	Úloha	Termín	Kritérium
Podporiť otvorený prístup k vedeckým výstupom	Analýza publikačných poplatkov (APC/BPC) v slovenskej akademickej publikačnej činnosti	31.12.2028	Áno/Nie
	Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.	31.12.2028	Áno/Nie
Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom	Vypracovať a zverejniť smernicu MŠVVaM SR, ktorá bude usmerňovať dobrú prax zverejňovania a archivovania výskumných dát.	31.12.2028	Áno/Nie
	Pripraviť národnú cestovnú mapu na implementáciu vedeckých identifikátorov	31.12.2028	Áno/Nie
	Zverejniť vzdelávaciu príručku, ktorá bude poskytovať návody a odporúčania na zdieľanie otvorených výskumných dát.	31.12.2028	Áno/Nie
Systém financovania otvoreného prístupu	Zadefinovať centrálny finančný mechanizmus na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing)	31.12.2028	Áno/Rozpracovaná
	Navrhnuť systém kontinuálneho monitorovania a vyhodnocovania trendov otvoreného publikovania	31.12.2028	Áno/Nie
Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy	Používanie verejných licencií	31.12.2026	Áno/Rozpracovaná
	Ochrana práv duševného vlastníctva súkromných právnických osôb v rámci verejne spolufinancovaných projektov		
Podpora využívania otvorených IT nástrojov a existujúcich otvorených dát	Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.	31.12.2026	Áno/Nie
Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy	Výbudovanie platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR	31.12.2028	Áno/Rozpracovaná
	Vytvorenie vzdelávacieho programu o otvorenej vede	31.12.2028	Áno/Nie

	zameraného na potreby akademickej komunity		
	Organizovanie podujatí s medzinárodnou účasťou o otvorenej vede	31.12.2026	Áno/Nie
Hodnotenie výskumu a vývoja v kontexte otvorenej vedy	Vypracovanie príručky, ktorá sprehľadňuje vedecké trvalé identifikátory a ich využitie na zviditeľnenie výskumných aktivít	31.12.2026	Áno/Nie
Podpora rozvoja občianskej vedy	Podpora, vzdelávanie a sieťovanie aktérov občianskej vedy na Slovensku a ich prepojenie s medzinárodnou komunitou	31.12.2028	Áno/Nie
Vyhodnotenie Akčného plánu	Vyhodnotenie Akčného plánu na roky 2026 – 2028	28.2.2029	Áno/Nie
Vypracovanie Národnej stratégie SR 2029 – 2035	Vypracovanie novej Národnej stratégie pre otvorenú vedu	31.12.2028	Áno/Nie

4.4. Riadenie rizík Akčného plánu

V rámci implementácie jednotlivých úloh Akčného plánu pre otvorenú vedu sa môže objaviť celý rad rizík. Je potrebné správne nastaviť ich monitorovanie a vyhodnotiť ich eskaláciu včas, aby bolo možné ich dopad eliminovať alebo redukovať.

Za systém riadenia rizík je zodpovedný gestor akčného plánu – CVTI SR spolu s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu, ktorí budú na pravidelnej báze vyhodnocovať riziká a navrhovať spôsoby ich ošetrovania.

Tabuľka 2: Riadenie rizík Akčného plánu

	Názov úlohy	Riziko	Dopad	Eliminácia rizika
1	Analýza publikačných poplatkov (APC/BPC) v slovenskej akademickej publikačnej činnosti	Časový sklz pri realizácii	relevantné	Krízové riadenie, tvorba presného harmonogramu
		Nedostatočná angažovanosť zúčastnených strán	vysoké	Spoločná diskusia relevantných strán
		Nedostatok dát v CREPČ	vysoké	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
2	Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách	Nízka návratnosť dotazníkov	vysoké	Presný plán včasného a komplexného organizovania aktivít, Spoločná diskusia relevantných strán

		Nedostatok dát	vysoké	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
		Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
		Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
3	Vypracovať a zverejniť smernicu MŠVVaM SR, ktorá bude usmerňovať dobrú prax zverejňovania a archivovania výskumných dát	Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
		Časový sklz pri realizácii	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
4	Pripraviť národnú cestovnú mapu na implementáciu vedeckých identifikátorov	Nedostatok dát	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
		Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
5	Zverejniť vzdelávaciu príručku, ktorá bude poskytovať návody a odporúčania na zdieľanie otvorených výskumných dát	Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
		Časový sklz pri realizácii	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
6	Zadefinovať centrálny finančný mechanizmus na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing)	Časový sklz pri realizácii	relevantné	Krízové riadenie realizácie projektu, tvorba presného harmonogramu
7	Navrhnuť systém kontinuálneho monitorovania a vyhodnocovania trendov otvoreného publikovania	Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
		Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
		Nedostatočná angažovanosť	vysoké	Spoločná diskusia relevantných

		zúčastnených strán		strán, motivačné faktory
8	a. Používanie verejných licencií b. Ochrana práv duševného vlastníctva súkromných právnických osôb v rámci verejne spolufinancovaných projektov	Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu Redukcia personálnych kapacít	kritické relevantné	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh Krizové riadenie a stanovenie prioritných úloh
9	Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii	Redukcia personálnych kapacít Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu Nedostatočná angažovanosť zúčastnených strán	Relevantné Kritické vysoké	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh, Spoločná diskusia relevantných strán
10	Vybudovanie platformy na poskytovanie online kurzov v oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR	Redukcia personálnych kapacít Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu	vysoké kritické	Krizové riadenie realizácie projektu, tvorba presného harmonogramu Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
11	Vytvorenie vzdelávacieho programu o otvorenej vede zameraného na potreby akademickej komunity	Redukcia personálnych kapacít	vysoké	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
12	Organizovanie podujatí s medzinárodnou účasťou o otvorenej vede	Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu Redukcia personálnych kapacít	kritické relevantné	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
13	Vypracovanie príručky, ktorá sprehľadňuje vedecké trvalé identifikátory a ich využitie na zviditeľnenie výskumných aktivít	Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh

14	Podpora, vzdelávanie a sieťovanie aktérov občianskej vedy na Slovensku a ich prepojenie s medzinárodnou komunitou	Nedostatočná angažovanosť zúčastnených strán	relevantné	Presný plán včasného a komplexného organizovania aktivít
		Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
15	Vyhodnotenie Akčného plánu na roky 2026-2028	Zle nastavený časový harmonogram realizácie Akčného plánu na rok 2026 – 2028	nízke	V spolupráci s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu vypracovať krízové riadenie tvorby záložného plánu
16	Vypracovanie novej Národnej stratégie pre otvorenú vedu	Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
		Nedostatočná angažovanosť zúčastnených strán	relevantné	Presný plán včasného a komplexného organizovania aktivít; Spoločná diskusia relevantných strán

Miera rizika: nízke, relevantné, vysoké, kritické